

David - světec, nebo hříšník?

Biblické postavy jsou postavami velmi plastickými. Je v nich hloubka a šíře jejich víry, oddanosti Hospodinu a skutků v jeho síle, ale je v nich i šíře a hloubka jejich hříchů, pádů, ale i nových povstání. David byl mužem podle srdce Božího. Králové, kteří přišli po něm, s ním byli srovnáváni, zda byli tak oddaní Bohu jako on, nebo nebyli. Čekali bychom, že u někoho s takovým profilem, u takového vzoru, se budou bibličtí autoři snažit jejich život nějak vyretušovat, aby ani stín nepadl na jejich gloriolu. Ale Bible se k žádným takovým retuším neuchyluje. Je zde popsán Davidův hřích a jeho hrozivé následky, ale také je to o tom, že i z tak lidsky zkažené situace vede cesta ven. Je dobře, že i takové rušivé příběhy v Bibli máme. A to z toho prostého důvodu, že v těchto příbězích hledáme a nacházíme naději sami pro sebe. Ani náš život není vždy vyhlazený, není jen rovnou a přímou cestou k nebi. I my také někdy selháváme a různě se trápíme následky více či méně těžkými. Kde člověk najde naději a pomoc? I o tom je dnešní příběh.

Zajímavý je hned začátek toho příběhu: „*Hospodin znovu vzplanul proti Izraeli hněvem a podnítil Davida proti nim: 'Jdi, sečti Izraele a Judu!'*“ (v. 1). První věta příběhu a hned asi otazník. Podle této první věty to totiž vypadá na pravý opak toho, oč v tom příběhu půjde. Verš 1. nám říká, že Bůh se rozhněval na lid Izraele. Jakoby tu problém (opakovaně) měl Izrael a Bůh povolává Davida, aby v tom nějak zasáhl. Ale z dalšího vyprávění vidíme opak. Viníkem je David a Izrael trpí (viz v. 17). Vstupní verš nám ale dává nahlédnout do situace z širšího hlediska, než jak to potom nakonec v příběhu vyzní. Příběh mluví jednoznačně o selhání Davida. Ale vstupní verš naznačuje, že ani Izrael není v té době bez viny. Tím se to zlé Davidovo počínání nikterak neospravedlňuje. Právě naopak. Bylo to zlo a jako takové ho má David pocítit a vyznat.

Osudové sčítání lidu

Další otazník nám možná vyvstane nad tím, co bylo tak špatného na tom, že David sčítal svůj lid. Vždyť to byl král. Nemá mít přehled o svém lidu a jeho branné síle, o kterou zdá se šlo především (v. 9)? A cožpak nebylo v Izraeli vícero sčítání, která zjevně proběhla bez problémů? Např. v Nu 1,2. Čím se tedy David provinil? O tom, že vše nebylo „košér“ napovídá i reakce Davidova velitele Joába, který byl tím úkolem pověřen. Joáb nad tím má pochybnosti a králi to celé rozmlouvá. Musí ale poslechnout. Nakonec ale pod tíhou těch pochybností nedotáhne sčítání do konce. Podle 1Pa vynechal kmen Lévi a kmen Benjamín. Už asi nemohl dál. Považoval Davidův rozkaz za „ohavnost“ (1Pa 21,6). Soupis byl ovšem přesto proveden a vyšlo z něj impozantní číslo bojeschopných mužů. Podle toho byla síla Izraele v té době ohromující.

A tehdy pocítil výčitky svědomí i sám David. „*Volal k Hospodinu: 'Velmi jsem zhřešil, že jsem to učinil. Nyní, Hospodine, sejmí prosím ze svého služebníka vinu; počínal jsem si jako velký pomatenec'*“ (v. 10). A znovu se ptáme, jak to? V čem se tolik provinil při onom sčítání lidu? Je to přece nakonec věc užitečná. I nás stát každých deset let sčítá a bereme to jaksi normálně. Ale Davidovo sčítání vyznívá zcela negativně. Navíc se nikde nevysvětluje proč. Joáb to má za „ohavnost“. David to pak vyznává jako „velký hřích a pomatenost“. Problém zřejmě nebyl v samotném sčítání. Různých soupisů se v Izraeli konalo více a byly v pořádku. Zřejmě se tu dostalo na povrch něco pokřiveného z Davidových motivů, z Davidova srdce. David asi v této chvíli upadá do tenat vlastní pýchy a ctižádosti. Jedná z pozice „monarchy“, svrchovaného pána a vládce, nad kterého není. Soupis má podtrhnout jeho vladařskou sílu - tolik bojeschopných! Šlo mu zřejmě o vlastní slávu a pocit moci. O touhu pochlubit se vlastní silou, silou lidskou. Prostě takové to pokušení, které je vlastní všem, kdo kdy v rukou třímali moc. Když to začíná přerůstat přes hlavu, přináší to jenom trápení. Text sám to neříká, spíše se domýšlíme, že i David měl takovou slabou chvíli, ve které propadl mocipanským manýrům. Opouští cestu spoléhání na Hospodina a vydává se cestou spoléhání na sebe, svou moc, svou armádu. To je v této chvíli jeho pýchou.

Následky

Ale i kdyby. I kdyby tomu tak bylo, vyvstane další otazník. Musela být Boží odpověď tak těžká? David dostává na výběr ze třech ran, které dopadnou na Izrael. Prorok Gád vyřizuje Davidovi slovo Hospodinovo: „*Má na tebe dolehnout sedm let hladu v tvé zemi? Nebo chceš tři měsíce utíkat před svými protivníky, kteří tě budou pronásledovat? Anebo má řídit ve tvé zemi po tři dny mor?*“ (v. 13). Nevím, co bychom volili my. Ani jedna možnost neskýtá nic příjemného. Navíc David se přece kál. Rozpoznal a uznal svou vinu a hlásí se k ní. Není to bušení do tvrdého srdce. David lituje svého činu. Tak proč taková odpověď?

Tento příběh nám odhaluje, že hřích mívá kromě samotného zlého činu i své následky, které mohou přetrvávat. Co se stalo, nedá se vždy jednoduše odestát. I když hřích sám může být a je v pokání odpuštěn, jeho důsledky někdy mohou ještě trvat a bolet. Čím větší provinění, tím pochopitelně mohou být i důsledky těžší. Bůh nám odpouští naše hříchy, když je v pokání vyznáváme, ale jejich následky mohou ještě přetrvávat a bolet dlouho poté.

I Davidův hřích měl své následky. Zajímavé je, že Bůh mu zde dává vybrat, co tím následkem bude. Sedm

let hladu, tři měsíce útlaku nepřátel nebo tři dny moru? To jsou volby, že? Co zvolit? Davidova odpověď je zajímavá: „*Je mi velmi úzko. Necht' tedy prosím padneme do rukou Hospodinu, neboť jeho slitování je nesmírné, jen ať nepadnu do rukou lidských*“ (v. 14). Všechno to jsou možnosti velmi bolestné, ale když už, ať upadneme do rukou Božích a ne lidských. Raději Boží metla v podobě moru, než řádění nepřátel. Není to ale nakonec jedno? Tak jako tak to bude velké trápení. Ale tady v této temné chvíli se projevuje zase to lepší z Davidova charakteru a duchovního vnímání. Budeme bití. Ale ať nás raději bije Bůh, než lidé. Když bijí lidé, je to často bezuzdné, bez slitování, bez soucitu. Když ale upadneme do rukou Božích, pak jsou to ruce přísné, ale také jsou to ruce slitovné. U lidí mnohdy slitování není. Upadnout do rukou lidských je horší, než upadnout do rukou Božích. To David ví. Ví o Boží svatosti a soudech, ale i o nesmírném Božím milosrdenství a lítosti. Proto sud' nás Hospodin a ne lidé. David se podvoluje Božímu rozhodnutí. Nadto věří v Boží slitování. Nakonec pozná obojí. Soud i milost.

Soud i milost

Soud započal. Morová rána postihuje 70.000 mužů. Zasaženi jsou tedy zřejmě ti, kterými se David chtěl tak chlubit a vynášet - muži. V tu chvíli se zdá být všechno beznadějně. David zhrěšil. Možná (jak je naznačeno) i sám Izrael. Důsledky jsou veliké. Jak s něčím takovým takovým žít? Dá se vůbec unést, když mou vinou, kvůli mému hříchu, trpí druzí? To je přece k neunesení. Ale právě v této chvíli vstupuje na scénu Boží milost, která to co bylo naprosto rozbito znovu sceluje a umožňuje jít dál.

Prvním projevem milosti je Boží lítost, která zaráží soud: „*Pak vztáhl anděl svou ruku nad Jeruzalém, aby v něm šířil zkázu. Ale Hospodina pojala nad tím zlem lítost. I řekl andělu, jenž šířil mezi lidem zkázu: 'Dost, již přestaň'*“ (v. 16). Hospodina pojala lítost nad tím zlem. Pozoruhodný náhled do Božího srdce. Bůh soudí - pravdivě a spravedlivě. Ale ne bezcitně. Soud je to těžký a přísný. David, ale i Izrael cítí hrůzu hříchu a jeho následků na jednotlivce i na společenství. Ale když to probíhá, Hospodina pojme lítost. Soud má ještě probíhat zřejmě dál, ale Bůh už nemůže dál. Lítost byla u něj silnější než spravedlnost. Milosrdenství zvítězilo nad soudem. To je Bůh Bible. Je to spravedlivý soudce. Bůh svatý. Je hrozné upadnout v ruce Boha živého, čteme v Bibli. Ale do toho všeho Pánu Bohu neustále přichází i lítost. Lítost nad hříšníkem.

Druhým projevem Božího slitování byl oltář (v. 18-25). Boha pojala lítost nad morovou ranou. Ale to ještě nebylo všechno. Ještě něčeho bylo zapotřebí. To, aby David vystavěl oltář a obětoval na něm. To je zřetelným znamením, že aby hřích mohl být odpuštěn a usmířen, je třeba oltáře, je třeba oběti. Zástupné oběti. Ve SZ to byly oběti zvířat, které nahrazovaly provinilého člověka. Teprve po vystavění oltáře a přinesení obětí je pohroma Božího soudu definitivně odvrácena. Nejen Davidovo pokání, nejen Boží lítost, ale i oltář a oběť. To vše dohromady přináší plné usmíření a obnovu pokoje pro celou zemi.

Ježíš Kristus

Je to příběh, kterého se asi až lekáme. Vždyť i my víme o svém hříchu. Víme, kde jsme v životě selhali a neobstáli. A možná i nás v něčem dohánějí důsledky našich špatných rozhodnutí a selhání, která jsme v životě učinili. Jsou věci, které když učiníme, tak tím roztočíme soukolí, které nejde tak snadno zastavit, ze kterého se nedá tak snadno vystoupit. Davidův hřích přinesl temnotu na celou zemi. Uvedl sebe i národ do velice těžké situace, ze které není lidského východiska.

Slyšme ale také evangelium tohoto příběhu. Viděli jsme Davidovo pokání, také Boží lítost. Ale Bůh připravil ještě něco, co usmíření dokonalo. David ještě musí vystavět oltář a přinést oběť. Cožpak nestačí Davidovo pokání a Boží lítost k usmíření hříchu? Pokání a Boží lítost jsou nezbytné. Ale usmíření dokonává teprve oběť. Hřích je tak hroznou destruktivní silou, že ho nesmyjí sebevětší naše slzy lítosti. Je tak hrozivý, že ho nesmyje ani Boží lítost sama o sobě. Ale Boží lítost našla způsob, jak destrukci zla v životě člověka zlomit a vysvobodit hříšníka od zahynutí. Oltář, na kterém zemře někdo jiný, který hřích i jeho děsivé důsledky ponese sám na sobě místo provinilce, aby zlo i soud zahladil. Tehdy to byly předobrazné oběti zvířecí.

Na pozadí toho všeho slyšme znovu o Ježíši Kristu. „*Bůh neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal,*“ píše ap. Pavel Římanům (Ř 8,32). Ježíš je darem Boží lítosti vůči nám hříšníkům. V něm z lásky k nám hříšníkům zaznělo ono „dost již“. Byl zaražen soud, který mířil na nás. Boží soud mířící na nás změnil směr. Byl přesměrován na Krista, abychom my mohli žít. Kříž je oltářem a on sám je obětí za hřích. Ne oběť zvířete, ale oběť Syna Božího; ta jediná přináší plné přemožení destrukce hříchu a plné usmíření a pokoj. Hřích nás přivádí na soud a plodí smrt. Kristus to vše přijal a nesl místo nás.

Na místě oltáře, který vystavěl David, byl podle tradice později vystavěn velkolepý Šalomounův chrám - místo setkávání s Bohem. Tak i nám se naše selhání a jejich bolestné důsledky nemusí stávat jen trpkým mementem a věčnou připomínkou naší zkaženosti, ale také místem, kde se díky Kristově oběti setkáváme s Boží milostí, obnovou, očištěním, uzdravením a novým začátkem. Zakončím slovy ev. faráře Hurty: „*Naše hořké zkušenosti se mohou proměnit v místo setkání s Bohem, v místo chval a uctívání. Tam, kde prožijeme, že Bůh se nad námi smiloval, že naši vinu z nás sňal pro oběť Pána Ježíše Krista, tak z tohoto bolavého avšak Boží milostí uzdraveného místa v našem životě může vyrůst zbožnost jako chrám, v němž přebývá radost a pokoj v Duchu svatém.*“ Díky Bohu za to. AMEN